

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 159. — ŠTEV. 159.

NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 9, 1919. — SREDA, 9. JULIJA, 1919.

VOLUME XXVII. — LETNIK XXVII.

SPLETKE PREMORGARSKIH BARONOV

PREMORGARSKI BARONI SO ZERALI SVOJE SILE, DA RAZŠIRIJO BAJKO O POMANJKANJU PREMORA TER POVEČAJO TEMPODOM CENE. — V RESNICI PA NI NOBENEGA POMANJKANJA NITI DELA NITI PREMORA. — VELIKANSKE GORE PREMORA.

Pottsville, Pa., 8. julija. — Danes so prišli na dan prepričevalni dokazi, ki dokazujejo resničnost trditve nekoga newyorškega lista o umetnem povišanju cen premora. Rudarski izvedenci v tem kraju trdijo brez vsakega pridržka, da hočejo premorgarski baroni na vsak način ustvariti umetno pomanjkanje premora ter s tem napotiti občinstvo, da bo kupovalo v večjih množinah.

Vsi oni, ki poznajo položaj, izjavljajo, da je premorgarji izobličili, da je delavstvo voljno in da je vsako akutno pomanjkanje izmišljotina požrešne in pohlepne domišljije.

Moč premorgarskih baronov je seveda tako velika in njih zveze so tako razsežne, da nočejo domačini javno povedati svojega dobro utemeljenega prepričanja. Vsi domačini se boje go-podarske in politične sile premorgarskih interesov. Te sile sicer ne spoštujejo, a se boje, da jih bo zadela kazen na ta ali oni način, če bodo dali preveč pogumno izraza svojim mislim.

Rovski inšpektorji, ki dobro poznajo položaj govore sicer o pomanjkanju dela v rovih, a te njih trditve nimajo dosti vrednosti, ker so popolnoma odvisni od baronov. Privatno izjavljajo, da bi ne bili njih joči vredni niti enega penija, če bi skušali — kritizirati lastnike.

Tudi politiko obvladujejo premorgarski baroni v teh pokrajinah, in inšpektorji poznajo to dejstvo povsem dobro.

Krajevna kritika manipulacij premorgarskih baronov je kaj razsežna. Celotni guvernir Sproule se je zadnji čas izpostavil napadom. V več kot enem premorgarskem okraju govore, da se je sestala guvernir s premorgarskimi baroni v nekem hotelu v Philadelphiji ter odobrili povišanje cene premora za petdeset centov, kar pomeni bližnje za kapitaliste.

Nek zelo dobronamerni odvetnik, ki je zveden v rudarskih zadevah, je danes trdil, da se je vršila ta konferenca med guvernirjem in baroni za zaklenjenimi vrati in da trpeče občinstvo ni smelo ališati niti odnega resnične vsebine pogovora.

Danes je javnost tudi izvedela, da so številne pennsylvanijske banke pričele obdelavati občinstvo, naj kupuje premog sedaj. Številne te banke so v svojih poslih popolnoma odvisne od baronov.

Miner's Bank v Wilkesbarre je izdala pred kratkim pamflet, v katerem opisuje razmere na premorgarskem polju kot zelo napete. Iz tega pamfleta pa je razvidno, da so vsi dokazi privlačeni za lažo. Navaja namen številnih stotin premorgarjev, ki hočejo kmalo odpotovati iz premorgarskega okraja ter se napotiti domov. Pamflet izjavlja, da je sedanje pomanjkanje premoga prisojovati izvanrednim razmeram preteklega leta. Ker je bila leta 1917 zima zelo stroga, so si lansko leto napolnili ljudje svoje kleti s premogom. Zima leta 1918 je bila pa zelo mila in ljudje niso vedeli, kaj naj počno s premogom. Valeditega je bilo v prvih mesecih tega leta povpraševanje po premogu zelo slabo in kompanije so bile prisiljene delati le po štiri ali pet dni na teden.

To pa je zopet dovedlo do velikega skrčenja produkcije, kajti baroni niso mogli povečati svojih obstoječih zalog.

V tem ugotovilo ne pravi banka, kakaj so zaprli baroni v aprilu in maju svoje rove in kakaj jih nameravajo zapreti v avgustu. Tudi trditve, da se namerava veliko rudarjev vrniti v Evropo, ni resnična, kajti ne bo se napotilo v Evropo toliko ljudi kot trdijo to premorgarski baroni.

Delavci pa so zapuščali rove, ker so baroni nameroma zapirali premorgarove za več dni na teden, vsled česar si je moral iskati delavec zasluka v kaki drugi stroki.

Največji vir kritike v tukajšnjem premorgarskem okraju pa je ta, da se nočejo premorgarski baroni lotiti dela v obširnih nedotaknjenih premorgarskih rovih.

Lehig družba ima premorgarovo polje, ki ni bilo še nikdar dotaknjeno in ki vsebuje najmanj dvesto milijonov ton antracitnega premoga.

To je le eden izmed številnih sličnih slučajev, in domačini zahtevajo vsled tega zvezno intervencijo, čeprav ni ta posebno vabljiva za premorgarske barone, ki skušajo na vsak način omejiti produkcijo premoga.

Davčni kolektor v Minerville je danes potrdil ugotovilo, da ni nobenega pomanjkanja dela. On pozna osebno na stotine premorgarjev, pozna njih ambicije ter je sam delal v nekem rovu ob času, ko je bil deset let star.

On trdi, da so premorgarji voljni delati in da bi radi delali v rovih, da pa gospodarji, to je baroni sami ovirajo delo.

Nek drugi uradnik v sosednjem mestu, ki se je bal objaviti svoje ime, je pojasnil položaj takole:

Opaziti ni nikakega pomanjkanja premoga ter ga tudi ni treba. Dela je dosti na razpolago, če bi se ga hotela družbe lotiti, tisto, da trdijo da hočejo premorgarji postopati dva ali tri dni na teden. Kakaj pa ne pojasnijo kompanije v svojih nasamnih, kaj se je zgodilo s onimi šestimi centi assessmenta na tono, katerega so lansko leto pobirale kompanije od delavcev?

All so kompanije ta denar izročile oblastim? Ne!

All so vrstile kompanije ta denar nam delavcem? Tudi ne!

Šest centov za tono ni videti velika svota, vendar pa pride ven velika svota, če je prizadetih več milijonov ton premoga.

Zakaj pa kompanije ne pojasnijo kaj hočejo storiti z veliko goro antracitnega premoga, ki je nagromadeno v severni od Broad Mountain in zakaj se ne lotijo drugih velikih skladov antracita?

All pripovedujejo kompanije tudi to, koliko ksmenja in peska so prodale lansko leto za premog, ko je vlada dojučila cene za kmetstva?

Jaz sam vem za več tisoč ton kamenja, ki so bile prodane v sosednjem mestu za premog.

Ta kamen je ležal tukaj dolgo vrsto let. Celotno v tej premorgarski pokrajini smo skušali kuriti s takim kamenjem ter si lahko mislimo, koliko so ga obesili baroni newyorčanom in stricu Samu. Ta kamen pa ne prodajali za dober denar.

Indica se ki povedati, kaj se bo zgodilo, če ne bo javnost povpraševanja v tej zadevi. Premorgarji so precej jemi ravno sedaj glo-

INDIJA GROMADI SREBRO

Angleži pravijo, da so Indijci od govorni za pomanjkanje srebra, ki je prišlo iz Združenih držav.

London, Anglija, 25. junija. — (Pismeno poročilo). — Indija je odgovorna za sedanjo visoko ceno srebra, s soglasno z angleškimi izvedenci. Ker ima indijski narod navado gromaditi doma srebrni denar, je malo upanja, da bi se razmere na srebrnem trgu v do-glednem času izboljšale. Da se od-pomore velikemu pomanjkanju povzročnemu po indijskih nabi-ralcih, so pretopili v indijske ru-pije 350.000.000 ameriških srebr-nih dolarjev.

— Indija je bila skozi genera-cije ona jama sveta, v katero so izginjale dragocene kovine. — je izjavil eden izmed ravnateljev Sa-muel Montagu and Co., vodilne angleške trdnice za srebro. — Ko je bila tekem vojne odrezana do-bava zlata ter je bila dobava sre-bra omejena na potrebe novčar-ne, je prišel domačin v Indiji do prepričanja, da bo postalo srebro izvanredno dragoceno.

— Vsled tega so pričeli doma-čini nabirati svoje srebrne rupije. Vsled tega je postalo med prebi-valstvom 300 milijonov, ki je va-žno smatrati srebro za glavno o-poro svojega ekonomskega živ-ljenja, povpraševanje po srebru zelo veliko. To povpraševanje je postalo tem večje vsled otvorje-nja kampanj v Mezopotamiji in iztočni Afriki. Indija je pričela iz-čelovati velike množine municije ter morala imeti na razpolago še več srebra, da plača visoke mezde.

Tudi čete je bilo treba plačevati z rupijami na teh vojnih pozori-šnih ter v Egiptu.

— Pritegnjeni so bili vsi viri, da se odpomore velikemu povpra-ševanju, a običajne zaloge srebra so hitro pošle. Tedaj je priskoči-la na pomoč vlada Združenih drž-av, ki je odtegnila iz prometa 350 milijonov srebrnih dolarjev ter jih nadomestila s srebrnimi certifikati. Položaj pa se kljub temu ni izboljšal na izdaten na-čin.

ODREDBA ITALJANSKEGA KRALJA

Italjanski kralj je odredil, da je treba kaznovati vse dobičkalce z živili. — 10.000 lir kazni.

London, Anglija, 8. julija. — Italjanski kralj Viktor Emanuel je izdal dekret, na podlagi katerega bodo v bodoče profiterji z ži-vili kaznovani z globo 10.000 lir ali pa obsojeni na ječo od treh mesecev do treh let. Razvnetega se jim bo zaplenilo vse blago. Tako se glasi v neki brzojavki iz Rima na Exchange Telegraph Co.

Poročilo ugotavlja, da je bila v Napoli v ponedeljek proglašena splošna stavka. Po plenjenju pro-dajalen v okolici je hotela ljud-ska množica predrati na središče trga, a je policija nakano pre-čela.

V Palermu je aretirala policija 400 prejšnjih kaznjencev, o ka-terih domneva, da so odgovorni za številne neredne, ki so se završili v nedeljo.

Iz Florence ne poročajo o nika-kih nadaljnjih nemirih.

USTAJA AZIJSKIH TURKOV.

Paris, Francija, 8. julija. — Mirovna konferenca je dobila dan-es iz grških virov sporočila, da sta Mustafa Kamel paša in Essad paša ustanovila posebno turško vlado v Mali Aziji.

Kamel paša, ki ima 40.000 čet,

de onih petdesetih centov na tono, od katerih ne dobijo niti ficka.

Povsod govore da so pripravljene na stavko, s čemur bi pa nastalo v resnici pomanjkanje premoga. Potem ko bo prišla kriza, pa bodo zahtevali več plače.

Čet se prav tako dobri patrioti, kot drugi ljudje ter imajo prav tako svoj del v tem, da bi baroni spravili ven izidke, ki so jih dobili iz združenih držav.

KAJ BO S KAJZERJEM?

Angleško časopisje je proti temu, da bi sodili savezniški bivšega kajzerja v Londonu.

London, Anglija, 8. julija. — V angleškem časopisju je opaziti vedno bolj močno opozicijo proti predlogu, naj se sodi prejšnjega nemškega kajzerja v Londonu ter tudi proti temu, da se ga sploh stavi pred sodišče. Nato razpolo-ženje so ninkovala poročila iz Pariza, da sta Amerika in Japona-ška proti obravnavi in da je tudi Italija zelo mlacha v svojem to zadevnem stališču.

Vsi konservativni organi na-sprotujejo načrtu ter izjavljajo, da obstajajo velikanske praktične težkoče, kako dobiti stanovanje za jetnike, kje jih soditi in na kak način. Zavračajo tudi predlog tega poganjskega triumfa. Če pa je treba res take obravnave, naj se ne vrši v Londonu ali kakem velikem trgovskem središču.

Westminster Gazette je mne-nja, da je najboljša kazen za kaj-zerja, če ga puste v pozabljenju.

Times je objavil pismo Dr. Val-entin Chirolo, v katerem se boji, da bi taka obravnava lahko us-tvarila hohenzollernsko legendo kot je napoleonska legenda ter s tem naložilo Angliji neznošno breme. V slučaju pa, da bi bil kaj-zer oproščen, bi bila Anglija po-stavljena zasmehu celega sveta.

Časopis priobčuje številne raz-prave jurističnih izvedencev glede tega vprašanja in glede izročitve kajzerja. Nekatere manjše obrav-nave se bodo pričele pričetkom avgusta ter bodo obsegale povelj-nik podmorskih čolnov, ki so kr-šili pravila pomorskega tojevanja, ki so odredili obstreljevanje odprtih mest ter slabo postopaj-z vojnimi jetniki po raznih jet-niških taboriščih.

BOJI MED UKRAJINCI IN POLJAKI.

Velika bitka, ki se je pričela pred par dnevi med Poljaki in Ukra-jinci traja še vedno naprej z me-njajočim se uspehom. Dočim pro-slavlja zapadna Evropa prihod miru, se razvija nova velika voj-na na mejah Rusije.

Ukrajinske oblasti na Dunaju se bridko pritožujejo nad dvo-reznostjo Poljakov, ki so baje sklenili tajno pogodbo z moskov-skimi boljševiki, da bi jih slednji ne napadli pod gotovimi pogoji, vsled česar so bili Poljaki v stanu vreči vse svoje čete, katerim po-veljuje general Haller, proti Ukrajincem. Ukrajinci v iztočni Galiciji so poklekali pod zastave moške vsake starosti in celo žen-ske se bore v vrstah. Imeli so stra-šne izgube vsled pomanjkanja municije in večsih so bili prisil-jeni boriti se izključno z bazo-neti.

POZIV NA BOLGARSKO.

London, Anglija, 7. julija. — Cretien, poveljnik zavezniških sil na Bolgarskem, je pozval bolgar-skega ministrskega predsednika, naj se pripravi na odpošiljatev bolgarske mirovne delegacije v Pariz. Bolgarska vlada je dobila navodilo, naj imenuje delegate za mirovno konferenco soglasno z brzojavko iz Sofije katero je sprejela Exchange Telegraph dru-žba.

IZVAJAJTE DENARNA IZPLAČILA

popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Gorickem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je za-sedeno po italjanski armadi.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mo-goče zamude v izplačilu ne more-mo prevzeti nikake obveznosti.

50 lir ..... \$ 7.50

100 lir ..... \$ 14.00

500 lir ..... \$ 69.00

1000 lir \$137.00

Denar nam pošliti je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,

28 Cortlandt St., New York, N. Y.

PREDSEDNIK IN KONGRES

Predsednik Wilson bo dal sena-torjem priliko, da razpravljajo z njim o Ligi narodov.

Washington, D. C., 8. julija. — Senat je prepričan, da bo imel priliko vprašati predsednika glede Lige narodov in glede mirovne pogodbe. To pa se ne bo zgodilo tekem seje, v kateri bo predložil zadevi, temveč na sestanku v Beli hiši, kamor bo povabljen senatni komitej za zunanje zadeve.

Senator Hitchcock je prepričan, da bo informiral predsednik senatni komitej za zunanje zadeve glede vsega, kar je v zvezi s po-godbo. Po svojem nagovoru na senat v četrtek bo povabil člane zunanega komiteja v Belo hišo, kjer bo vsakemu članu na razpo-lago, da ga lahko vpraša glede vseh točk, ki mu morda niso jas-ne.

Soglasno s Hitchcockom, ki bo branil pogodbo in Ligo v senatu, si bo predsednik na vse načine prizadeval pojasniti vse, kar je mogoče temno ali kar se napačno razumeva.

Številni senatorji so dali danes izraza mnenju, da se bo vrnil državni tajnik Lansing v to deže-lo preje kot pričakovano v name-nu, da bo lahko nastopil pred ko-mitejem za zunanje zadeve ter pojasnil osebno mirovna pogaja-nja. Senator Hitchcock pa je mne-nja, da Lansing mogoče ne pri-haja s tem posebnim namenom, da pa bo bogooče komiteju na razpo-lago.

RAZMERE V FLORENCI

V Florenci so številne prodajalne v par urah razprodale vse svoje blago radi skrčenih cen.

Florenca, Italija, 8. julija. — Vse trgovine v tem mestu so bile danes natlačeno polne kupcev, ki so se skušali okoristiti z nizkimi cenami uveljavljenimi od delav-skega sveta. Veliko prodajalen je še pred poldnem prodalo vse svoje zaloge. Poročevalce Ass. Press je obiskal danes gosto nase-ljene dele mesta ter videl povsod skupine možkih, žensk in otrok, ki so skušale nakupiti jstvine, obklo, blago, čevlje in čokolado.

Ti predmeti so bili naprodaj le napram izkaznici iz prefektovega urada vsled česar se morejo oko-ristiti z znižanimi cenami le pre-bivalci Florence.

Oblasti so izvedele, da so delav-ski odbori natančno izbrali pro-dajalne, katere so hoteli oropati. Bile so to prodajalne, ki so po-novno kršile vladne regulacije ter prodapale živila za pretirano visoke cene, vsled česar so delale velikanske dobičke.

Kraljevi komisar za Florenco je izdal danes proklamacijo, s ka-tero je uveljavil racije za prebi-valstvo. Uveljavil je nadalje kr-ščenje, cen živil za celih petdeset odstotov. Gostilne in kavarne so dobile povelje, da morejo skrčiti cene za trideset odstotkov. Civil-ne oblasti so priznale, da niso mo-gle vstaviti izgrediv tekem zad-

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvrnjemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Gorickem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je za-sedeno po italjanski armadi.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mo-goče zamude v izplačilu ne more-mo prevzeti nikake obveznosti.

50 lir ..... \$ 7.50

100 lir ..... \$ 14.00

500 lir ..... \$ 69.00

1000 lir \$137.00

Denar nam pošliti je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,

28 Cortlandt St., New York, N. Y.

POVRATEK PREDSEDNIKA

ŠE NOBEN ČLOVEK NI BIL V NEW YORKU DELEŽEN TA-KEGA SPREJEMA KOT PREDSEDNIK WILSON. — MIR MO-RA MO OHRANITI ZA VSAKO CENO.

Včeraj popoldne je priredil New York predsedniku Wilsonu izvanredno svečan sprejem. Na tisoče in tisoče ljudi je bilo zbrano na ulicah, po katerih se je vozil v Carnegie Hall, kjer je imel svoj pozdravni govor.

Velikanska dvorana je bila že opoldne skoraj vsa zasedena. Ko je stopil na pozornico predsednik Wilson, je nastalo tako plaskanje, da ni mogel dobrih deset minut izpregovoriti nobene besede.

Njegov govor ni bil političnega značaja. Povedal je le, kako neizmerno je vesel, da se je vrnil k svojim rojakom hvalil je vstrajnost Amerike in ameriške fante v Franciji, ki so opravili tako iz-borno svoje nadčloveško delo.

Rekel je tudi, da je edino upanje sveta Amerika.

Govor je zaključil z besedami:

— Naša največja naloga je ohraniti mir. Vrnil sem se s sreem polnim navdušenja, da napravim vse, kar morem samo da bo mir ohranjen. Prišel bo čas, ko bodo ljudje gledali na to ameriško gene-racijo ter govorili: — Zavedala se je prikazni, ki jo je videla oo svojem rojstvu. —

Zelo značilne so tudi njegove besede: — Dasiravno sem skušal prikrievati onstran o-čena, izprevidim sedaj, da sem bil v resnici najbolj domotožen moč izmed vseh ameriških ekspedicijskih čet. Zastonj poskušam opisati čustva, ki me navdajajo sedaj, ko sem zopet v ljubljeni deželi.

V dvorani je nastalo silno plaskanje. Par žensk je skočilo na oder ter začelo predsedniku poljubljati roke.

Predsednik je bil tako ginjen, da ni mogel reči drugega kot:

— Hvala vam, hvala vam!

Zvečer ob sedmih se je predsednik odpeljal v Washington.

Predsednik Wilson je bil dvakrat v Evropi. V prvi je bil od-soten dva meseca in dvajset dni, v drugič pa štiri meseca in tri dni.

Jadranski problem

Paris, Francija, 8. julija. — Komisija, sestavljena iz štirih ge-neralov, predstavljajočih Italijo, Francijo, Anglijo in Združene drž-ave, je bila imenovana, da preišče zadnje dogodke na Reki.

Paris, Francija, 8. julija. — Tomaž Tittoni, italjanski minist-er za zunanje zadeve ter načelnik italjanske mirovne delegacije na konferenci želi čimprej rešiti Jadranski problem. Tittoni, ki je od-potoval v Rim, da se posvetuje s kraljem in kabinetom glede teko-čih diplomatskih pogajanj, je objavil to v dolgem pogovoru, ka-terega je imel z nekim članom ameriške mirovne komisije.

Kot vzrok je navedel italjanski mirovni delegat vedno bolj mo-žeče se spore med italjanskimi in francoskimi vojaki na Reki ter drugod ob Jadranskem morju.

Signor Tittoni namerava ostati v Italiji tri dni, da poda na-tančno poročilo o razvojih iz njegovega bivanja v Parizu. Predno je odpotoval se je posvetoval z ameriškim državnim tajnikom Lan-singom ter Henry White-om, članom ameriške delegacije.

Sklep sveta petih, da bo posvetil še nadaljni čas razpravi gle-de teritorijih vprašani Avstrije, je imel za posledico, da je bila mirovna pogodba z Avstrijo zadržana.

Mejna vprašanja bodo prišla na vrsto danes ter se glasi, da ne bo pogodba gotova pred koncem tega tedna v najugodnejšem slu-čaju, kajti treba je še razmišljati o številnih problemih, ki so v sti-ku s tem.

Svet je sklenil informirati avstrijsko delegacijo, da bo njih vlada pripuščena v Ligo narodov kakor hitro bo zadostila potrebnim pogojem. To obvestilo bo odgovor na tozadevno vprašanje avstrijs-ke delegacije. Odgovor bo prijateljskega značaja.

Svet petih je nadalje sklenil omejiti trgovsko cenzuro v sporo-čilih z Nemčijo obenem z razveljavljenjem blokade. Ta sklep pa se ne bo tikal cenzure sporočil političnega značaja.

POROČILO MORRISA GLEDE KOLČAKA.

Washington, D. C., 8. julija. — Roland S. Morris ameriški poslan-ik na Japonskem, je zapustil dan-es Tokio na poti v Sibirijo, da poroča predsedniku Wilsonu gle-de položaja. Glasi se, da bo vla-da v Omsku priznana v polni me-ri, če bo poročal poslanik Morris tete, čeprav ima prefekt še ved-no nominalno kontrolo v rokah.

Poslanica Morrissa bo sprejel v Vladni uradniki niso prav nič pro-vestirali proti zaplenjenju pri-vatnih zalog, kar je kršenje lišne pravice.

POŠILJAMO DENARNA IZPLAČILA

popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Gorickem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je za-sedeno po italjanski armadi.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mo-goče zamude v izplačilu ne more-mo prevzeti nikake obveznosti.

Po sledečih cenah pošiljamo sedaj denar v staro domovino:

100 kron. .... \$ 6.00

500 kron. \$29.00

200 kron. \$12.00

1000 kron. \$57.00

Za pošiljanje velikih zneskov sme pripravljene napraviti še niž-je ceno po pismenem dogovoru.

Denar nam pošliti je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,

28 Cortlandt Street, New York, N. Y.

“GLAS NARODA”

(Slovenian Daily)
Owned and published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(a corporation.)
FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
42 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

“GLAS NARODA” izhaja vsak dan izvenemil nedelj in praznikov.

Za celo leto velja list za Ameriko in	Za celo leto za mesto New York \$5.50
Canada	Za pol leta za mesto New York \$2.80
..... \$4.00	Za pol leta za mesto New York \$2.00
Za pol leta	Za četrt leta za mesto New York \$1.00
..... \$2.50	Za inozemstvo za celo leto .....
Za četrt leta	..... \$6.00
..... 1.25	

GLAS NARODA
("Voice of the People")
Issued every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$4.00.

Advertisement on agreement.
Dopis brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo.
Denar naj se blagovni pošiljati po Money Order.
Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"
42 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
Telefon: 2876 Cortlandt.

Povratek predsednika

Mir se je prišel. Četrty julij je šel mimo in predsednik Združenih držav bo v kratkem prišel s svojimi rutinskimi posli. Od 186 dni tega leta, ki so potekali, jih je preživel predsednik 177 v inozemstvu, proč od svoje dežele.

Od 4. decembra 1918 naprej se je mudil le devet dni v Združenih državah. Bil je zaposlen z velikimi nalogami, govoril in glasoval za narod pri uravnavi svetovnih vprašanj ter vzdrževal principi-je, za katere so se borili Amerikanci.

Narod Združenih držav zna ceniti to, kar je storil in spozna tudi potrebo, da je storil tako.

S povratkom domov pa se bo moral predsednik posvetiti nujnim potrebam, ki se tičejo Združenih držav in edinole Združenih držav. Narod Združenih držav upa, da ni globoko zanimanje predsednika za mednarodne zadeve v nobenem oziru zmanjšalo njegovega zanimanja za praktične naloge, ki ga čakajo doma.

Te naloge pa pomenijo veliko za narod. Oni, kojih dolžnost je lotiti se teh nalog, so jih dosedaj ignorirali. Sedaj pa jih ni več mogoče puščati v nemar brez resnih posledic.

Trgovino in industrijo te dežele je treba zopet postaviti nazaj na trajno mirovno podlago. Tako trgovina in industrija zahtevata zagotovila, da bodo enkrat in za vselej odpravljena oviranja in umešavanja, ki so postala potrebna vsled vojnih razmer.

Povratek železnice in žičnih sistemov v roke privatnih lastnikov je le en del splošnega popusta vladnega oprijema, ki je postal potreben vsled vojnih razmer.

Amerikanci so z veseljem prepustili upravo svojih privatnih zadev vladi tekom vojne, a ne morejo privoliti, da bi vodili svoje posle še naprej pod vladno birokracijo, ki neče izpustiti iz rok svoje sile celo po polnem povratku miru.

Nič manj važen kot uravnava razmerja med kapitalom in delom, katero je omenil predsednik v svoji poslanici na kongres z dne 20. maja, pa je širši problem, kako izpolniti delavske vrste v Zdr. državah, ki se vedno bolj redčijo vsled izseljevanja, dočim ni nikakega priseljevanja, ki bi nadomestilo to izseljevanje. Dežela se je šele komaj pričela zavedati resnične važnosti tega redčenja delavskih vrst.

Razen nujne potrebe, da se odpravi vojne davke, vključno takozvani davek na luksuz, ki ni več potreben, obstaja večja potreba, da se namreč bolj enakomerno razdeli bremena, katera je pustila vojna.

To je pomoč, katero najbolj potrebujejo milijoni ameriških konzumentov.

Velikanske žetve, izobilica hrane, povečanje proizvodnje vseh potrebščin — vse to ni imela za posledico, da bi cene na drobno kaj izdatno padle v korist ameriškega konzumenta. Konzument je gotovo zadnji, ki dobiva sedaj svoj dobiček iz obilice, ki vlada v Zdr. državah.

Bostonski News Bureau pripoveduje o nekem usnarju, kateremu so računali v neki prodajalni za čevlje \$18.50 za par čevljev. Usnarj je pričel poizvedovati ter je ugotovil, da more na debelo kupiti iste vrste čevlje po \$5.40 par. Dobitek prodajalca na drobno je znašal vsled tega 250 odstotkov.

Ali bi kak prodajalec na drobno upal zahtevati tak dobiček pred vojno?

To je le vzgled tega, kar doživlja konzument stalno, kadar kupuje potrebšchine, vključno živila. Dosedaj je bilo tlačisce vlade da bi padce cen z vojnega standarda pomenjal ekonomsko nevarnost.

To je bilo naziranje, ki je našlo navdušeno podporo od strani veleklavcev, proizvajalcev pšenice ter drugih proizvajalcev in trgovcev z živili. To je naziranje, ki prinaša kaj malo utehne milijonom Amerikancev, ki se bore, da zmagojo po-vojne življenske stroške s predvojnimi dohodki.

Kongres se je popolnoma izjalovil kot pomoč v rekonstrukcijskih problemih.

V redkih treh tiskih, ko je odvrnil svojega duha od strankarskih sporov ter sporov glede Lige narodov in mirovne pogodbe, je 66. kongres storil za narod Združenih držav le to, da ga je oropal očividnih prednosti varčevanja z dnevno lučjo ter koval načrte za izboljšanje vojnoprohibicijske postave, ki bo itak razveljavljena v par tednih.

Če je bilo kedaj treba moči, vodstva in inicijative predsednika Wilsona v Washingtonu, jo je treba sedaj, da se reši vse probleme ter zopet uveljavi prostosti naroda.

Kaj more opraviti s sedanjim kongresom, to bomo šele videli. Pretežna večina ameriškega naroda pa upa, da svetovni problemi ne bodo ovirali predsednika Wilsona, da se z vso svojo silo loti domačih problemov, ki nujno zahtevajo njegovo pozornosti in njegovega uspešnega vodstva.

Če se mu bo to posrečilo, mu bo ameriški narod hvaležen.

VAŽNO POJASNILNO GLEDE POTOVANJA.

Resnica je, da je sedaj mogoče potovati v staro domovino, toda potovanje je zvezano z raznimi neprilikami in ne moremo nikomur svetovati podati se na pot še sedaj.

Najde se pa mnogo takih ljudi, ki se ne ozirajo na neprilike in hočejo na vsak način že sedaj odpotovati; pripravljeni smo takim pomagati in urediti vse potrebno za potovanje. Predvsem pa naj nam vsak piše za pojasnilo, na kak način je sedaj mogoče potovati v staro domovino.

TVORCA FRANK SAKSER

Pod strahovlado dveh kron

Tako ali podobno bo pisatelj naslovil knjigo, opisujoč zgodovino naše mile domovine Slovenije, zlasti glede po Italjanih zasedene ozemlja.

Podati že sedaj popolne slike, je nemogoče, kajti avstrijska kot sedaj italjanska vlada ovirata z vso silo vsako razširjenje žalostnih novic. Tudi zasedeno ozemlje je popolnoma odrezano od ostalega sveta.

Le malo osebam se je posrečilo dobiti dovoljenje in odpotovati od tam. Mnogo Vipavcev se je namenilo v Ameriko, a dovoljenje je dosegla ena sama družina, ki pa je morala tudi takoj odpotovati izrečno le — via Genova. S tem pa so jih le izvabili v Italijo in v Genovi izsesal do zadnjega solda. Na to se le so smeli vkrečiti mati in nedoletni otroci, dočim čakata polnoletna hči in sin še danes odrežen v Genovi.

Potem ko so zapustili Vipavo, je mati z otroci dospela po treh mesecih in dveh dneh v obupnem stanju v New York.

Iz pripovedovanja teh nesrečnih naj navedem tu nekaj odlomkov:

Od izbruha vojne 1914 do vstopa Italije so bile razmere na Vipavskem skoraj normalne. Višje cene so se izenačile z višjimi plačami. Le možkih delavcev je primanjkovalo, a letne so bile kljub temu prav dobre, kar se je zahvaliti vstrajni pridnosti žena in otrok.

Vojaštvo je bilo v Vipavi še pred vojno, ob izbruhu 1914 pa je pričelo utrjevati črto Nanos-Kovk-Čaven in isto izpopolnilo ob vstopu Italije v vojno. Ta črta je po naravi nedostopna, umetno utrjena pa nepremagljiva in bi jo nikdar ne prodrle zavezniške armade od zapadne strani to je od Italije. Lahko bi se sicer napile Vipavšice — a nikdar bi ne okusile rujnega vipavca.

Po vstopu Italije se je pričela tudi revizicija na kovine. Pobra- li so zvonove, svečnike in medene predmete; prizanegli niso niti kuhinjski posodi iz teh kovin.

Istočasno so se pojavile tudi nalezljive bolezni, zlasti tifus in flu. Obiskala je bolezen tudi pred omenjeno družino. Oblast je hišo takoj izolirala. Toda mati je kratko in odločno nastopila, da bo šla sama iskat kar za bolnike rabi, ako oblast tega ne preskrbi. To je pomagalo — kakor tudi nje odpor, da ne izroči kuhinjske posode, dokler ne dobi obljubljenega železnega nadomestila, in ostalo je pri stari posodi.

Avstrijsko vojaštvo vseh narodnosti, vstevši nižje častnike in pozneje tudi italjansko vojaštvo, se je obnašalo dostojno in so vsi prostovoljno pomagali ljudstvu. Edino Madžari so si stekli slavni spomin neotesanih surovežev. Vojakov iz Nemčije je bilo v Vipavi le za sample. Lep nastop laških vojakov naj se z vso rezervno sprejme. Zasledovali so le gotov cilj, danes menda ni več tako.

Vsled suše je bila letina 1917 enaka ničli, in tedaj je zavladala lakota. Ljudje so hodili iskat živil po celi Kranjski in Primorski ter celo v Furlanijo do Vidma. Furlani so rače volje dali po 8 kil moke za kilo sladkorja. Le vtihotapiti živila domu je bila težka stvar. Kdor je prišel Madžarom v roke, je bil ob vse; drugi vojaki pa so kaj radi pomagali spraviti živila domu, neložili so celo na vojne avtomobile in svoje delili z nesrečnim ljudstvom.

Beg ali bolje rečeno razpust avstrijske vojske ob Piavi je napravil popoln preobrat. Oficirji, ki so prej z revolverjem gnali vojaštvo v boj — so padli zadeti od avstrijskih krogelj. Vojaštvo se je razkropilo na več strani. Mnogo jih je šlo skozi Vipavo, a vsi — brez orožja. Edino Madžari so šli z nasajenimi bajoneti in velikim tremom provijanta. Kar niso mogli odpeljati naprej, so sežgali rajše kot bi dali ljudstvu. A v Ljubljani so jih vstavili slovenski orožniki. Na njih poziv niso hoteli odložiti orožja, ko pa odgrnejo orožniki strojnice, pometali so od sebe vse in pustili provijant ter se odpeljali v blažene ogrske puste.

Nato so polagoma prihajali Italjani. Še do Ajdovščine so bili več ali manj oficijelno sprejeti, le v Vipavi ne in na čelu došli general je kaj žalostno potožil, da ni bilo niti ene esebe, ki bi jim voščila "buon giorno". Ljudstvo je šlo mirno po svojih opravkih in ni kazalo najmanjšega zanimanja za došle goste.

Na vprašanje, če si žele italjanske vlade, so rečali iz enega grla, da so jim hvaležni za vsako dobroto, a da so Slovenci v dani edino Sloveniji in si ne žele druge vlade kot svoje lastne.

Nekaj sibiritornežev je to tudi dejansko potrdilo s tem, da so iz Starega grada pozdravljali z ostrimi salkami polentarje in s tem nadaljevali nekaj dni ter se srečno umaknili čez demarkacijsko črto. Karabinirjem se ni posrečilo, da bi vsaj enega vjeli. Obrtiti so prišli večkrat nazaj v trg in popivali z Italjani in jih pošteno naleštili ter zopet zginili.

Z denarjem, živili, obleko in z lepimi obljubami skušajo Italjani pridobiti ljudstvo za svojo vlado, a ljudstvo ostane trdno svojemu načelu.

Uspeha niso imeli ne pri starih in ne pri mladih. General je podaril starčku pest srebrnih lir, kar je starček hvaležno sprejel, toda — "Eviva Italia" ga niso mogli naučiti.

Dobe se pa povsod ljudje, ki za groš tudi svojo dušo prodajo. Tak častivreden parček sta iz Pivke privandranl šolski vodja Anton Skala in njegova žena — učiteljica — rojena Borštner, oba bivša avstrofilia. Zbotala sta šolsko mladino na Polce in tam pela slavo naši ljubi in dobri italjanski vladi ter mlačno pozivala, da zakliče "Eviva Italia". Toda z izjemo par bogatejših, ni bilo odmeva iz grl naših najmlajših.

Vašna sramota takim vzgojevalcem mladine!

Laški oficir sili devetletnega šolarčka, da zakliče: Abbasso Jugoslavija! Eviva Italia! — A ta se mu postavi in zakliče: Austria kaput! Abbasso Italia! Živela Jugoslavija! Razsrjen oficir mu zagrozi, da ga zapre, če to še kedaj ponovi, toda deček mu odgovori, da vselej, kada ga bo tak "filo in testa" izzival. Deček je sedaj v stric Samovem naročju — a svojo korajžo je le drago plačal.

Dva oficirja stopita pred dekle, ki je bralo nemško knjigo. — Višji jo napade, da kaj je tudi ona "figlia tedesca", ter se ponudi, da se takoj odpelje v Trst po enako knjigo na italjanskem jeziku. Ta pa mu odgovori: — Jaz sem rojena Sloverka in ostanem to do smrti. Berem, kar mi ravno pride v roke: slovensko, nemško in italjansko; toda kaj naj berem, to izbiram sama.

Tudi ona mora svoj odgovor drago plačevati.

Dotakniti se hočem še aprovizacije izpod avstrijske vlade. Kakor povsod, tudi v Vipavi ni bila v najboljših rokah. Delilo se je le bogatinom, reveže se je pa prezrlo in zanicevalo.

Pri okrajnem komisarju Borštnerju, bratu prej imenovane učiteljice, prosi mati za svoje lačne otroke podpore. Da je potreba velika, potrdil je komisarju navzoči župan. Žena vzdihuje in prosi, na kar jo rahlotni komisar potolažki dobesedno:

— Predno vam otroci gladu pokrčajo, jih pustimo postreljati, — in s tem je bila podpora pri kraju.

V prošnji za ameriško podporo je navedla žena gornji prigodek. Orožništvo je o tem poizvedovalo in dognalo, da je žena resnice napisala. S tem je bila tudi zadeva končana a — podpore ni bilo od nikjer!

K bogatini A. H. je prišla mati, proseč ga, da ji proda vsaj eno kilo moke, da skuha trem gladi umirajočim otrokom močnika. Ta pa jo požene, če: Jaz nimam štacune!

Enakih slučajev je bilo na tisoče. Ljudstvo si je to dobro zapomnilo in marikatari nevarnjencev bo gledal, da pobere šila in kopite vsaj 24 ur pred odhodom Italjanov.

Dopisi

Waukegan, Ill.

Delavske razmere so precej povoljne, akoravno nas je tukajšnja žičarna postavila veliko na cesto, ker smo se organizirali. Družba je hotela delavce izstradati, češ, bo do že prišli, ko bodo lačni. To se ji pa ni posrečilo. Vsak je lahko dobil delo zunaj, če je imel pa prvi državljanski papir, pa v tukajšnjem Great Lakes. Ko so družbeni agentje izprevideli, da nič ne opravijo, so nas šli tožiti, da mi ne smemo delati državnega dela, posebno pa v pomorskem vežbalistu ne, češ, da smo boljševidi itd. Vse to pa ni nič pomagalo. Delali smo toliko časa, da je bilo delo dogotovljeno. Zetem so začeli družbeni agentje vpraševati, če je še kak boljševid brez dela ter ga siliti, naj gre takoj delati, ker je dobila družba velika naročila.

Kdor še ni član delavske organizacije, naj takoj pristopi. To storite lahko vsak četrtek.

Pozdrav vsem čitateljem in čitateljicam tega lista.

Lovreie Možek.

Panama, Ill.

Z delom gre slabo, kakor povsod. Draginja je strpno velika, toda oni, ki imajo polne žepce, se lahko norčujejo iz delavcev. Jaz sem že štiri leta pohabljen. Dokler sem bil zdrav in sem garal za kapitalista, me je rad imel, sedaj me pa še ne pogleda.

Dne 24. junija sem šel v jano ter sem pustil doma svojega dvanajstletnega sina. Ker je bilo otroku dolgčas, je začel delati majhen voziček, pri čemu je našel nekaj rjavčega, željbu podobnega. Ko je hotel to stvar zabiti v voziček, je nastala eksplozija. Ubogemu otroku je odrgalo tri prste. To namreč ni bil žebelj, pač pa kapsel. Torej, rojaki, ko boste puščali otroke same doma, jim prej odrežite vse, kar bi bilo lahko nevarno zanje. Jaz sem prepričan, da je tisti kapsel nastavila otroku hudobna roka. Sedaj je otrok sirota za vse življenje.

Pozdrav! Frank Spiller.

Pismo iz starega kraja

Mr. Lovro Možek je dobil od svojega brata sledeče pismo:

Borovnica, Kranjsko.

Dragi brat — Vsi skupaj ti pozdravljamo in se ti zahvaljujemo za pismo. Praviš, da si poslal paket, katerega pa dosedaj še nismo sprejeli.

Eno uro od nas je gospod Polentar vso mejo preprežil z žicami, da ne more nič skozi. Mi mu žico vedno krademo, tako da imajo kmetje že vse zagrajeno z njo. Italjan ne pusti nič skozi. Vsak, kdor prekorači žico, je prijet. Kontrabandiranje je v velikem cvetju. Nprestanono sijo iz Trsta blago škrivaj čez mejo in zastrajajo včasih naenkrat po 2000 K. Tam plačajo blago po 8 kron, tukaj ga pa prodajajo po 20 kron meter. Pravijo, da je dala tisto blago Amerika Jugoslaviji, pa ga je polentar pograbil. Sladkorja d'rbimo vsake tri mesece komaj po pol kile. Zjad je po 7 kron kila. Kmalo bo napočil čas, ko bomo kavo samo za zdravilo pili.

Belezen se še vedno širi, posebno pa španska. Mi smo, hvala Bogu, vsi zdravi in sedaj bomo začeli kroupir okopavati. Kako se kaj imate v Ameriki? Ali ste zdravi? Tukaj ljudje komaj toliko zaslužijo, da žive. Vi ste srečni, da ste tam. Pozdrav!

Jošip Cimperman.

Iz Jugoslavije

V Celovcu je mir.

Mesto Celovec je bila 6. junija po jugoslovanskih četah brez boja zasedeno. Prebivalstvo je čete prijazno sprejelo. V mestu vlada popoln red in mir, za katerega jamčijo jugoslovanske čete. — V vsej kraljevini vlada vsled sklepa premirja veliko zadoščanje in nepopisno navdušenje, ker k jugoslovanskemu ozemlju spada tudi historično Gosposvetsko polje, kjer so bili vstoličeni slovenski vojvode.

Premirje za Korčko podpisano. Dna 6. junija ob 16. uri je bilo v Ljubljani končno veljavno podpisano od delegatov države S. H. S. ter Nemško avstrijske republike premirje med bojnimi vojskama.

Jugoslovanska Katol. Jednota

Ustanovljena leta 1896 — Inkorporirana leta 1906.

Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:
Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, box 106 Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtin: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.
VRHOVNI ZDRAVNIK:
Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N.S. Pittsburgh, Pa.
NADZORNIKI:
JOHN GOUZE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Ave. M. So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 8125 Natrona Alley Pittsburgh, Pa.
POROTNIKI:
GREGOR J. FORENTA, box 176, Black Diamond, Wnash.
LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, S. R. box 24, Export, Pa.
PRAVNI ODBOR:
JOHN MOVERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minn.
MATT POGORELEC, 7 W. Madison St. Room 605 Chicago, Ill.
ZDRUŽEVALNI ODBOR:
RUDOLF PERDAN, 6026 St. Clair Ave. NE Cleveland, Ohio.
FRANK SKRABEC, Suk. Yda. Sta box 63 Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407-8th Ave., Johnstown, Pa.

Jednotino glasilo: GLAS NARODA.
Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev kakor tudi denarne posiljitve naj pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse pritožbe pa na predsednika porotne odbora. Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bodo ozirali.
Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem o len pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress Letvici. V blag ni ima krog \$300 000 (tristotisoč dolarjev). Bolniških podpor, poškodnin in smrtin je že izplačala do \$1,500,000 (en milijon in pol dolarjev).
Bolniška podpora je centralizirana. Vsak opravičen bolnik si je svet dobi podporo, kadar jo potrebuje.
Družna Jednota se nahajajo po raznih naprednih slovenskih naselbin. Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitev novih. Društvo se lahko ustanovi s člani ali članicami.
Za nadaljna pojasnila se je obrniti na glavnega tajnika.

roškem. Stranki sta se popolnoma sporazumeli. Jugoslovanska uprava in zasedenje na podlagi te pogodbe obsega Rožek, Celovec in Velikovec, dočim ostane Nemcem Sent Vid, Feldkirchen in Beljak z železniško progo v Trbiž. Severno od jugoslovanskega ozemlja je v pogodbi ustanovljena do deset kilometrov široka nevtralna cona, v kateri se ne sme nahajati nemško-avstrijsko vojaštvo, in je prebivalstvo popolnoma razoroženo. Nemška Avstrija se je zavezala plačati vse škode, prizadete vsled vojnih operacij zasebnemu in javnemu imetju. Sovražnosti so ustavljene.

Citati in aforizmi

Kar storiš zase, to že s tabo izgine. Kar storiš za narod, ostane vselej. Simon Gregorčič.

Kar svetega je tvoji duši, ne daj iztrgati nikdar, naj tudi drago vse razruši. Uslele trde ti vihar! Naj svet prezira, v stran te suva, vseh klikov ti ne bodi mar, dokler srce ti verno čuva svetinj ne taknjenih oltar. Anton Medved.

Kar svet stoji, tako je bilo zmerom: Kdaj priborila si ideja kaka veliko znago svojo brez borbe, brez žrtve in brez svojih mučnikov? A. Askere.

Kar v luži kalni se plodi, vali, naj žaba je ali ostudna krasčica, najraje v svoji brozi živi, najdržneje v nji kozolec prevrača. Zatorej čemu perunice žabi? V veselje krakov ji dvojica rabi. Jošip Cimperman.

Kar živi človeštvo na zemlji, pičlo časa mero spoznava: stavi pa si v delih nesmrtnost z dlanjo in umom. A. Unek.

HARMONIKE

hodi! Karkršakoli vrsto inženjem popravilam po najboljših ometah, a do trpečno in sancajivo. V popravilo se nečljivo vsako polje, kar sam še ne 18 let tukaj v tem postu in sedaj svojem lastnem domu. V popravilo vsa maza kranjske kakor vse druge harmonike. Stare kapla ali sprajama v v maza.

ALI STE BOLNI?

Ako imate kako bolezen, ne glede na to, kako dolgo in ne oziraje se na to, kateri zdravnik vas ni mogel ozdraviti, pridite k meni. Vrnj vam bo vaše zdravje.

Oddajenje ali pa pomanjkanje denarja naj vas ne zadržuje. Vse zdravim enako: bogate in revne. Jaz sem v Pittsburghu najboljši špeticeljalec za moške in sem nastanjen že mnogo let. Imam najbolje opremljen urad, tudi stroj za X-Earke, s katerimi morem videti akov vas kakor skozi staklo. Imam svojo lastno lekarno v kateri se nahajajo vse vrste domačih in importiranih zdravil. Ne bodite bejeli in pridite k meni hit k prijatelju. Govorim v vašem jeziku. En obisk vas bo prepričal kaj morem za vas storiti. Imam Erlichov silyti 506 za kryne bolniki in ozdravim bozni v nekaj dneht. Ozdravim sem šticeče slušajev oslabelosti, kožne bolezni revmatizim, šelodčne in jetrne bolezni, arbenje mozole in vse kronične bolezni.

ZMERNE CENE.
Prof. Dr. H. G. BAER, Pittsburgh, Pa.
311 Smithfield St.
VAŽNO. — Ostanite in v veselje s dobiti.

STRAHOVALCI DVEH KRON

EGODOVRSKA POVEST.
SPISAL FRANJO LIPIC

XXXIX.

Mustapa vezire knjigu piše
Ter je začel Ante Bragadino:
"Zlo ti bilo, Ante prevideur!
Što ti misliš, u što le se uzdaš!
Bila grada obraniti nećeš."
Kud je Ante knjigu pregledao,
Bio barjak biše razmotao,
Ter ga mečo gradu na bedene,
Jer se mo njeemu nemogase
Nestade mu praha i olova,
I zaire, što je od potrebe;
Sva mu vojska biše izginnula,
A bedeni na zemlju pašnuli.
Veziru je knjigu napisao,
I knjizi je njemu besidilo:
"Zakuni se na čitapu tvomu,
Daj mi jamega Boga svokoga,
Da ču pustit moje vitezove
Zdravo poči duđu mletačkoma,
I pod puškoma i pod bridkima
čordam,
Poslat ču ti ključec bila grada,
Kad je vezir knjigu proučilo,
Od veselja ermu zemlju ljubi,
Zaklinja se na čitapu svomu,
I daje mu jamega Boga svoga:
Da će poči duđu mletačkoma,
I njegovim mladi vitezovima
Oružani, zdravi i veseli.
Ali vire u Turčinu nije.

Hrv. narodna.

Velikanski naskok na Famagusto je bil po ljutem boju srečno odbit. Vso moč je trajalo krvavoklanje. Turške čete so besno naskakovale utrdbe, obdajajoče mesto, in zlasti odprtine, ki so nastale vsled eksplozije. Vmes se neustavno gnetli topovi. Kadar so umaknili, se je čulo čez morje in na turške ladje silovito, skoro blazno vpitje, zdaj "Allah il Allah", zdaj zopet "Viva San Marco". Kri je tekla v potokih, turška kri in beneska kri, in šele ko je posijalo jutranje solnce na nesrečno mesto, je bilo boj: konec. Turki so se umaknili v svoj tabor.

Ante Bragadino je bil zopet enkrat zmagan. Na tisoče mrtvih vojakov je ležalo po zidovju in okoli, po katerih je sicer tekla voda, se bili napolnjeni z mrtvi.

Silno draga je bila ta zmag, predraga. Padlo je tudi mnogo beneskega vojaštva. Od posadke, ki je štela začetkom obleganja 22 tisoč moč, je bilo samo še kakih 7050 moč pri življenju. Najhuje pa je bilo to, da posadka ni imela več ne smadnika, ne krogele. Vsa municija je bila porabljena. Če bi bili Turki samo še nekaj ur nadaljevali boj, bi bili mesto zavzeli.

Kolikor se je dalo, je Bragadino doslej tudi vojaštvu prikrižal pravo stanje mesta, zlasti mu je prikrižal, da pojemala zaloga smadnika in krogele. Zdal to ni bilo več mogoče in zdaj je vse prebivalstvo prevzel strah, da napadejo Turki čez nekaj ur zopet mesto in pokoljejo vse prebivalstvo. Bojazen je rastila od ure do ure, nastala je panika in vse glasneje je donel po mesta klic: "Bragadino naj kapitulira!"

Bragadino ni ničesar vedel o tem, kar se je godilo v obupajočem mestu. Silni telesni in duševni napori ter grozni boji, katerih se je vedno sam udeleževal, da bi imelo vojaštvo v svojem poveljništvu zglede pozitivne hrabrosti, so bili izpraznili njegove moči. Komaj so bili Turki odšli z bojišča,

je začel Bragadino omahovati in njegovi vojski so ga morali podpirati, da se je vzdržal na nogah in prišel do svojega stanovanja. Tam je obležal kakor brez zavesten, tako je bil potreben počitka in spanja.

Iz panike, ki je nastala v mestu, ko se je zaznalo, da v zaoglah ni več ne smadnika, ne krogele za obrambo, pa tudi ne več živeča, se je tekoma dneva razvila prava anarhija. Zavest, da zavzamejo Turki mesto lahko vsako uro, je pripravila ljudi ob vse razsodnost, a med vojaštvom, ki se je celih deset mesecev ustavljalo turškim napadom z obudovanjem vredno brabrostjo, je prenehala vsaka disciplina. Očitno so kleti benesko republiko, češ, da ni poslala obleganemu mestu pomoči, ter ji želeli, da bi propadla; kleti so Bragadina, da jih je zamaj mlačil in varal, obetajoč jim, da pride kmalu mogočno benesko brodoge osvobodit Famagusto, in kleti so pirate, ki so obljubili svojo pomoč, a je niso izpolnili. Nevolja vojaštva je, čim je pomehala disciplina, hitro naraščala. Nihče se ni hotel več pokoriti svojnemu zapovedniku, straže so zapustile svoja mesta, celo oficirji so začeli metati orožje od sebe in kdor je mogel, si je preskrbel meščansko ali kmetsko oblego, upajoč, da ga Turki ne bodo v tej obleki spoznali kot vojaka in da mu bodo prizanesli. Tod in tam je prišlo do bojev ter so se zgodili ropi in umori. Nihče ni bil več vstani vzdržati v mestu red.

To priliko je porabil pirat, ki ga je bil poslal Piali paša v Famagusto, da se je pred časom vrnil na admiralsko ladjo. Sprje občne zmošnjave se ni nihče zanj zmenil ter mu ni nihče branil, ko se je polastil na bregu stoječega čolna ter se z njim odpeljal iz pristana. Iz ust tega pirata je potem izvedela vovodinja Asunta, kaj se je zgodilo s Kržanom in Tomom, namreč da sta ta dva v ječi. Tudi je izvedela, da je Ladislav Gjačič v ječi, vendar ji je ostalo še neznan, da je prišel Kržan vsled tega v nesrečo, ker ni hotel izdati nje ter njenega prejšnjega skrivališča. Zagotovo, da je Kržan še živ, ji je bilo pač v tolažbo, skrbi pa je ni minila, zakaj vedela je, da bi bil pravi čudež, ko bi bil Kržan utekel obnememu klanju, ki nastane gotovo, če turški vojski s silo zavzame oblegano mesto.

Pomagal bi vam od srea rad, je rekel Piali paša, toda mogoče to ni. Nam se preveč mud. zavzeti Famagusto. Tudi v turški armadi ni več vse tako, kakor bi moralo biti. Bolezni in ljuti boji so porabili mnogo našega vojaštva. Samo pri neopojnem napadu je padlo nad deset tisoč moč. Kdaj naj jih pokopljemo? Če se to ne zgodi hitro, zamore pri tej vročini bolezni vso našo armado ter onogočijo piratom vsaj nekaj uspehov, če že ne popolne zmag. Kakor ste sami slišali iz ust pirata, ki je vam prinesel dosti negodne vesti o Kržanu, je zaanjkalo Benčanom streliva. S tem je njih usoda odločena. Še danes ponoči zavzame mo Famagusto.

— Kaj je res neizogibno potrebno učno grozno klanje in prelivanje krvi? je vprašala Asunta. Čuli ste, kaka anarhija vlada v mestu in da vse zahteva, naj Bragadino kapitulira.

— Bragadino ne bo kapituliral, če mu ostane vojaštvo zvešč, je z ravnim poudarkom rekel Piali paša. Bragadino je pravi junak in pojde, raje z vsem svojim vojaštvom v smrt, kakor pa se vda. Piali paša je imel pravo mnenje o Bragadino. Ko je tega končno prebudilo silno vpitje pred njegovim stanovanjem zbranega ljudstva ter je izvedel, kaj ljudstvo zahteva, je odločno odklonil kapitulacijo.

— Ne, je kratko odgovoril, za nobeno ceno na svetu!
Tedaj pa je stopil pred njega v neštevilnih bojih oveli general Trevisani.

— Nimamo več ne smadnika, ne krogele, ljudstvo se je uprlo, vojaštvo revoltira — Turki zavzamejo mesto lahko pri prvem naskoku. Sedaj vojaštvo niti na obzidje več ne spravimo. Odrpta nam je samo ena pot — kapitulacija.

Bled je bil Antonio Bragadino kakor stari, ko je čul, da revoltira vojaštvo in da zahteva vse prebivalstvo kapitulacijo, a vendar je z neizprosno odločnostjo enovic izjavil, da ne kapitulira.

— Antonio Bragadino, čast tvojeu brezprimernemu junštvu, je tedaj vzkliknil general Trevisani, a na tvojo vest naj padejo žrtve tvoje trdnjavosti!

Tedaj pa se je začel s trga pred predvotornjo nov velikanski šum. To ni bilo več vpitje, to je bilo divje tulenje, da se je zganil ves vojni svet, ki je bil zbran pri Bragadino. Od sprednjih utrb, kjer je bilo edino še nekaj vojaštva, ki je še opravljalo svoje službe, so pripeljali vojaki dva Turka. Eden je bil višji oficir, drugi je nosil velike bele zastavo. Prinesla sta Mustafa paše poziv, naj se Famagusta vda, in vojaki so ju peljali pred Bragadino.

Kričaje je sprejelo ljudstvo odposlanca turškega zapovednika, sluteč, da prinaša poziv na kapitulacijo. Ljudje so se gnetli v divji razburjenosti okrog njega ter vse mogočneje in mogočneje je postajal klic: "Bragadino mora kapitulirati!" Turški odposlanec se je komaj obranil ljudi, ki so silili k njemu ter ga vpraševali, kakse pogoje je stavil Mustafa paša.

— Vsem bo prizanešeno na življenju in imetju, je končno razglasil turški odposlanec, če se Bragadino vda.

Zdal je ljudstvo prevzel pravi delirij. Edino, kar so ljudje že želeli, to jim je sedaj turški zapovednik sam ponujal. Sami niso upali, da se jim to izpolni, zdaj pa je bilo treba le sprejeti ponudbo in vsi so bili rešeni.

Množico je minila vsa razsodnost. V gostih trumah se je vsula za turškim odposlanecem in odšli z njim vred v porušeno palačo sprejeli poziv Mustafe paše.

Bragadino ni več dvomil o svojem položaju. Videl je, da je vse proti njemu in da je popolnoma esamljen. Ljudstvo in vojaštvo je zahtevalo kapitulacijo. A vendar se ni mogel odločiti.

— Bragadino, kapituliraj! je vniokvi zagrmelo po sobani in za bliskovi se se meči v rokah navzočih oficirjev. Če ne kapituliraš, pripoje tvoji vojski sami Turke v mesto.

Pragadino je videl, da se ne more več ustavljati. Jasno mu je bilo, da bi ga njegovi lastni oficirji na mestu ubili, če bi ne ugodil obnem želji Spoznal je, da je izgubljeno vse, prav vse, da ni nobene rešitve ter nobene pomoči.

Klonila mu je glava na prsa in težke muke so mu trgale dušo. Ko bi se bil mogel držati le še tri dni, prišli bi bili pirati. Le še tri dni, če bi se mogel braniti. A ni se mogel nobene ure več.

Priskrbim Potni Listi Pašoš
Kupljen po ceni 1000.00
MATIJA SKENDER
JAVNI NOTAR
ZA AMERIKO IN STARI KRAJ
5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

zopet donelo po dvorani.
Se en pogled je vrazil Bragadino po razljučenih vojaki, ki so se grozeče gnetli v sobani, potem je s tresočim glasom vzkliknil:
— Naj se zgodi vaša volja!

V lhipu se je podelga obupna razdraženost ljudstva in vojaštva ter namesto nje je zavladalo občno veselje in je obšla skoro blazna radost vse mesto.

V tem, ko se je v Bragadinovi sobani sestavljala in podpisala kapitulacijska pogodba, so doneli po mestu trombe in sklicevale vojaštvo, kajti dogovorjeno je bilo, da zapusti beneska armada z vsem svojim orožjem in z vseni vojaškimi častni mesto, čim prevzame Mustafa paša poveljstvo v Famagusti. Zdal se je vojaštvo z veseljem odzivalo temu pozivu, zakaj delgi boj je bil naposled izrpal tudi zadnje moči teh sicer hrabrih mož in zdaj niso ničesar tako želeli, kakor miru.

Še tisti dan je Mustafa paša na čelu svoje armade prijezdil v mesto. Na vratih so ga pričakovali mestni dostojanstveniki, duhovniki in beneski generali. Stari general Trevisani je turškemu zapovedniku izročil mestne ključce.

— Kje je prevoditelj Bragadino? je s temnim pogledom vprašal Mustafa paša. Mar ni več zapovednik?

— Uganiti ste, je odgovoril general Trevisani. Bragadino se je odpevaldal zapovedništvo. Na njegovo mesto sem stopil jaz.

— Osabi Benčan se pač ni hotel ponizati pred menoj, je siknil Mustafa paša. No, morda se dobi prilika, ko mu to poplačam.

Čim je bil Bragadino sam, je pčitel iz svojega stanovanja v vojašnico in dal odpreti vse ječe.

Kržan in Tomo kar verjati nista mogla, da sta svobodna in da lahko gresta, kamor hočeta. Ničesar nista vedela o dogodkih zadnjih dni, najmanj o sklenjeni kapitulaciji in strme sta poslušala pri poveljanje vojakov, ki so bili zbrani na dvorišču. Kržanu se je zdela jako čudno da je Mustafa paša sprje obupnih razmer, ki se zavladale v Famagusti, sploh zahteval in sprejel kapitulacijo, a tolmaiti te pri kruten turškem zapovedniku čisto neumilje prizanesljivosti ni mogel.

Zavest, da sta svobodna in rešena vsake nevarnosti je Kržana in Tomo navdela s čisti najčistejše sreče

— Zdal na kar domov! je zlatičal Tomo, ko je čb Kržanovi strani zapustil vojašnico. Kaj bom zbral kraško kaneenje, kakor da bi se klatil po teh krajih, kjer je človek izpostavljen tolikima nevarnostim. Vi pospite svojo vajvodino, če že res ne morete brez nje živeti. Jaz pa poščem svojo punico. Potem lahko odrieva — čim prej tem bolje.

Šele zdaj se je spomnil Kržan vojvodine Asuntine in spretetela ga je skrb, če se ji ni v času, ko je bil on v ječi, zgodila kaka ne sreča. Zdal se je Kržan tudi izvedel, da je Tomo poslal svojo Maro na Mirabellov grad povedat, kaj se je zgodilo njemu ter njegovemu gospodarju.

— Mara je vse storila, da me reši, je z globokim prepričanjem zatrjeval Tomo. Ta vam je dragačena punica kakor vaša bleđa vojvodinja! Mehe ni bilo v ječi čisto nič strah, da ne pradam več na beli dan.

Tudi Kržan je bil prepričan, da se je Asunta zavzela ranj, kolikor je mogla, če ji je Mara sporočila Tomovo naročilo, in sklenil je da pohiti takoj na Mirabellov grad, čim bo turški zapovednik dovolil svobodni izhod iz mesta.

(Pride še.)

Jugoslovanski socijalni demokrati in državni proračuni

Govor Antona Kristana v belgrajškem narodnem predstavništvu dne 28. maja 1919.

(Nadaljevanje.)

Če se bo delalo s tako imenitno gospodarsko politiko, bo postala vsem nevezdržljiva. In taka vlada zahteva od nas brez debate eno milijardo, da bo zopet delala tako, kakor je delalo doslej.

Gospodje, ogledimo si nekoliko naše banke. Te so postale veletrgovine. Tam se denarja ne dobi. Gospod minister je rekel, da gre težko s tistim državnim posojilom, ki ga je razpisal, češ da so banke zaprte, zaprte do vratu in da se drže rezervirano napram državnim bondom.

Zakaj? — Skoro vsaka banka je postala trgovca, ima svoje — Tochtergesellschaften, družbo z omejeno zavezavo ali kaj podobnega. Zakaj bo torej dajala državi denar po določenih procentih, ko lahko potom svojih Tochtergesellschaften kupuje vsled modre naredbе o svobodni trgovini!

Gospodje, ad vocom svobodna trgovina; svobodna trgovina je v naši državi interesenten kapital, ki ga je treba nekoliko natančneje pregledati. Znano mi je več interesantnih slučajev, ki sem jih izvedel. Dobivati moramo razno blago iz tujih krajev, in čisto naravno je, da se mora ta kupčija, ta import vrati samo z dovoljenjem vlade. V tem pogledu se je pripetilo več interesantnih primerov, med katerimi naj jih navedem samo dva.

Neki Norbert Weiss v Zagrebu je vladi predlagal, da preskrbi Jugoslaviji 20 vagonov šibice, in sicer po ceni 19 vin. za komad. Ta ponudba je šla preko zemaljske vlade v Zagrebu na centralno vlado v Beogradu. Tu pa niso hoteli dati potrebnega voznega dovoljenja, pač so pa dali nekemu gospodarskemu društvu hrvačkemu vsled posredovanja poslanca dr. Vukobrat Kržana. To društvo

je dobilo šiblice proti kompenzaciji krompirja, in sicer po ceni 49 vin. komad. Poleg tega je bilo pa treba plačati še 10 vin. provizije za škatlice onemu, ki je kupčijo posredoval.

Ta primer jasno dokazuje, da ta vlada res zasluži naše zaupanje, vlada, ki je bila proti temu, da bi se dobile šibice po 10 vin. komad; bila je pa zadovoljna s tem, da se nabavijo po 50 vin., češ, — vsaj imajo ljudje v Jugoslaviji denarja dovolj.

Svobodna trgovina je povzročila, da so cene poskočile navzgor, da se je vse podražilo in da so naši vsiki polni onih individuev, ki so vneti za "svobodno trgovino". Na primer brzovalak Orient-Express je sama "svobodna trgovina Aaronov in Moizesev..."

Industrija.

Gospodje, če se ozremo na industrijo, vidimo eno: vsled gospodarske politike naše vlade gre naša industrija propadu nasproti!

Vsaka država, ki se poraja, mora osredotočiti vse svoje sile, vse svoje moči na eno točko: kako povzdigniti lastno industrijo. — Iz zgodovine naše sosednje države Madžarske bi se lahko v tem oziru veliko naučili. Tudi sedanje razmere na Češkem in v rasprave v češkem državnem zboru nam kažejo, kako skrbi moderna država z modernimi političarji za povzdigo lastne industrije.

In pri nas? — Boga mi moga, kdo se pri nas briga za to? Ni ga človeka, ki bi se brigal za našo industrijo, ampak vsakemu, ki bi rad kaj napravil v tem oziru, se delajo ovire na vse mogoče načine in nemogoče.

SLABOTNI, NERVOZNI, SLOBODKRVNI MOŽJE IN ŽENE
Postanejo Močni, Živahni in Zdravi.

Ako trpite vsled želodčnih in črevesnih neprilik, glavobolov, slabe prebave, slabega spanca, nimate okusa, imate slabotno telo, slabo kri, slab duh in slabe živce; če se počutite popolnoma izdelane, če vaše duševne in telesne moči padajo, potem bi morali vzeti Nuga-Tone — čudoviti kričistilec in graditelj zdravja.

Nuga-Tone
dele zdravo, rdečo kri, daje močne in mirne živce in dela živahno moštvo in ženstvo.

Ta slavnoznanu zdravilo, Nuga-Tone prečne strupe iz vašega sistema in vas nastavi na močne in zdrave. Da vašemu sistemu bogato, rdečo kri in povisja vaše tečo. Nuga-Tone vam bo dal izvrsten tek, da se boste radovali vsakega grljajaja, ker vaša prebava v najboljšem redu. Nič ni bolje za kisel želodec, vrtoglavost, slabo prebavo, slab duh, napenjanje in bolečine v želodcu in črevih po obedu, za glavobole, nervoznost in umazan jezik. Nuga-Tone očisti delovanje srca, stimulira jetra in stori, da črna lahka in redno delujejo. Če ste trudni, slabotni, nervozni in izčrpani, nimate apetita in volje, se čutite bolhani po celem životu, in ne morete delati in se radovali življenja, potem vas bo Nuga-Tone prerodil. Kot novorojen človek boste polni energije, moči in živahnosti.

Nuga-Tone je pozitivno garantiran
da vam porme zdravje in da vas zadovolji, ali pa dobiti denar povrnjen. Poštvite v vsakem zavrtku. Zdravljenje za cel mesec samo \$1.00, ali za šest mesecev \$5.00. Pošljite nam vaše naročilo danes in pridobite si vsak uckanje zdravje, moč in živahnost. Nuga-Tone je ravno tako dober za moč kakor žene.

RABITE TA KUPON.
NATIONAL LABORATORY, 5-100, 537 So. Dearborn St., Chicago, Ill.

Gospodje:—Pritagam \$..... za kar mi pošljite....., mesečno zdravljenje z Nuga-Tone.

IME..... GRAD.....

ULICA & ŠTEVILO.....

delovala modro galico, ki se rabi v celi Jugoslaviji v lastni reziiji, v taki množini, da bi bila krita vsa naša potreba, in to po ceni 2 K 80 vin. za kg, prošil tukaj v Srbiji dva meseca in pol za bakreno rudo in bakreni kamen, ki ga je tukaj v obilici. Samo v šepovih kraj Belgrada je 45 vagonov bakrenega kamna. Dva meseca in pol sem hodil od Ponecija do Pilata, a še danes nisem do bil tega, kar iščem, in sploh ne vem, kdaj bom dobil. Stvar se ne premakne. Črno kavo ti ponudijo kamor prideš, a da bi ti dali baker za izdelavo prepotrebne modre galice, to pa ne!

V enem uradu mi pravijo: — Toga nema! — v drugem: — To je vprašanje kompetence! — v tretjem zopet kaj drugega, tako, da se človek vpraša, kdo je gospodar in kdo ni.

Če hočeš imeti benoel in benoel iz vojnega plena, seveda ne dobiš ničesar. Gospodarski stroji v vojnem plenu jemljejo konec, ker se nihče ne briga zanje; o tem sem se prepričal na lastne oči. Gospodje, pojdite enkrat pogledat, kaj se godi z vojnim plenom! Tam se delajo milijoni škode in nikogar ni, da bi napravil red. Tam se je pokvarilo na stotine in stotine vagonov moke, dočim je v Belgradu manjkalo.

Gospodje! Te dni sem bil v Novi Pazovi in sem videl ter konstatiral nastopno. V Novi Pazovi kraj Belgrada stoji že od 4. dec. 1918 vlak s 30 vagoni moke. Seveda je tista moka sedaj že bogve kakšna, črvov je v njej vse polno. Gospodje, pojdite enkrat tja pogledat! V Belgradu kupujejo ljudje moko po visokih cenah — tam pa jemljejo celi vagoni moke konec!

V Vinkovcih stoji tudi že približno 20 dni 29 vagonov sladkorja. Nikdo ne ve čigav je; sladkor tam stoji in čaka, kdo ga bo ukradel.

V Novi Pazovi je 50 vagonov drv, ki čakajo usmiljenega človeka, da bi jih spravil proč. V Belgradu ni drv, v Zemunu ni drv — a što nas to briga? Bo že nekaj! Kizmet! Kar bo, bo: svet se vsled tega ne bo podr. Tako si menda mislijo gospodje v vladi.

Gospodje poslanci! Če mi to gledamo, se vam čudim in čudim, da odobravate tako mirno prehode na dnevni red. — Gospodje! O industriji bi lahko govoril še mnogo. Slovenija je n. pr. precej industrialna zemlja; napraviti bi se dalo veliko — a kaj hočete! Vsaj človek do danes ne more niti poslati pisma v Nemško Avstrijo ali v čehoslovaško republiko! Zaprti smo hermetično od vseh strani. Ne preostane ti drugega nego reči: — Vdaj se! Kizmet! Bo, kar bo!

Premog je zelo važen faktor v gospodarstvu naše dežele. Vsak dan berete v časopisju: Zakaj ne vozi v Belgradu tramvaj! Vsako malo mesto ima tramvaj! S fija kerjem se ni mogoče voziti, ker računata kar 100 kron za pol ure, kar more plačati samo dober narodni poslanec.

rokov, zakaj primanjkuje ponekod premoga? V Ivanu na Hrvatskem je pred rovi okrog 150 vagonov premoga, ki se ne more odpeljati, ker "vagonov nema". V hrvaškem Zagorju je nekaj 1000 vagonov premoga, ki se ne more iz lastnega vzroka odpeljati, tako da mora delo v rudnikih počivati. V vagonih pa trava raste, tako dolgo stoje po raznih postajah, tako da bi se po njih lahko pasli vsi — uradni magarci!

Vedno slišimo. — Premoga ni! Zato moraš iti v Belgradu ob 10. zvečer spat. — Gospodje, v trboveljskem rudniku je določeno, da se pošlje toliko in toliko vagonov premoga v Srbijo. Toda ta premog se ne more odposlati, ker so nam hrvaške železnice dolžne za mesec april 300 vagonov in za maj že 500 vagonov, ki jih še niso vrnile! — Pojdite na Kalimegdan, ozrite se proti Zemunu, pa boste videli povsod toliko vagonov, da je veselje. Pokažeš to ministru saborčaja in ga vprašaš: — Brate, što je to? Vidiš vagono? Disponiraj s njima! — Dobiš odgovor: Ne mogu! — Kizmet! — Vse zastoj! (Veselos.)

Gospodje, vi se smejete; toda te stvari so žalostne, tako žalostne, da bolj biti ne morejo.

"Škoda za diete". Čerjeni gospodje! Ozmimo se na naše brodarstvo, na uporabo naših voda, našega morja. Vse to nas kliče, da rečemo enkrat tudi tukaj odredilno besedo. A te besede od nikogar ni.

Tudi v Narodnem predstavništvu — kaj delamo mi? Človeka je sram: tri meseca smo že tukaj in fakt je ta, da je človeku žal za dnevnice, ki jih je po krivici dobil. Tu bo treba resnega dela: — vlada se bo morala s temi vprašanji pečati vse drugače nego doslej.

Država bo imela silovito stroškov. Če vzamemo samo vprašanje preskrbe zaših invalidov, sirot in vdov, odškodnine za vse one, ki so trpeli v tej vojni — kdo presteje milijone, ki si jih bo morala država preskrbeti, če bomo hoteli zadostiti svoji državljski nalogi!

Imamo še druga preča vprašanja: zavarovanje zoper nezgode našega delavstva in kmetskega prebivalstva, vprašanja brezposelnosti, higijene, populacije našega naroda. Te stvari poznate vsi: vsi veste, kako so ta vprašanja važna, nihče pa ne stori ničesar. — (Medklici.) Ne rečem, da teh stvari ne poznate; jaz bi bil nepravilen, če bi trdil, da niso gospodje tako modri kakor jaz, a vi nimate kuraje, poguma, da bi vladiti to povedali, ker ste koalicijska vlada in morate zato preko takih nujnih stvari vedno preiti na dnevni red.

(Pride še.)
DELO NA FARMI
Slovenski fant debi delo na farmi. Plača je \$3.00 na dan. Delo se dobi tukaj, če jih tudi več pride. Kateroga veseli, naj pride takoj. — Frank Irvine, Box 43, Oriska, N. Dak. (9-13-19)

V zalogi imamo sledeče cerkvene pesmi

OBNAJLJENE PESMI. I. sv. P. Herbar, NISSA IN MON. S. J. (Fogašnik)	1 partitura in 7 glasov 22.00
19 EUHAR. PESMI (Fogašnik)	2 partituri in 4 glasov 20.00
GRDE JEZUŠOVO (Klimova)	2 partituri in 7 glasov 24.00
PANGE LINGVA (Fogašnik)	2 partituri in 5 glasov 22.00
18 OBNAJLJENI (Grun.)	4 istine 22.00
18. PANGE LINGVA (Gorbš)	2 partituri in 7 glasov 22.00
KVALITE GOSPODA (Pravst)	3 partituri in 4 glasov 24.00
EMERKA nak. krajev (Loban)	2 istine 22.00
PET BOŠIČNIH (Grun.)	4 istine 22.00
SLOVENSKA SV. NAŠA v šest sv. Franška (Gorbš)	1 partitura in 7 glasov 22.00
NISSA (Chiodovsk)	1 partitura in 4 glasov 22.00
NISSA DE ANGELIS (Klimova)	2 partitura in 1 glas 22.00
SONETE GOSPODA (Gorbš)	3 partituri in 7 glasov 24.00
SLAVKA nak. krajev (Loban)	1 partitura in 7 glasov 22.00
LITANJE PRESVETEGA SRCA JEZUŠOVEGA (Fogašnik)	1 istina 22.00
EMERKINE PESMI (Loban)	1 istina 22.00
5 MARIJINIH PESMI (Fogašnik)	1 partitura in 2 glasova 22.00
GRDE SLOVENSKEGA GOSPODA (Fogašnik)	1 partitura 22.00
EMERKINE PESMI (Loban)	1 istina 22.00

Slovenic Publishing Co.
NEW YORK, N. Y.

IZ NIŽIN PARIZA

(LA JUNGLE DE PARIS)

Francoski spisatelj Jean Rameau

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

39

(Nadaljevanje.)

— Prosim te vendar, midva imava vendar veliko število prijateljev.

— Torej so tvoji prijatelji govorili slabo o meni?

— Govorili? Ne. O ženskah se sploh ne govori slabega. Za kaj takega so moji prijatelji veliko predobro vzgojeni. Človek pa započne gotove obzore, kak sumljiv molk, kako potezo krog ust, ki hoče reči: — Aha! Ta. To že poznamo, dečko. S pomočjo takih stvari pride resnica končno vendar na dan.

— Kaj pa si razkril?

— Da si imela od nekdanjega srca, moja lepa Klarisa in da nisi mogla nikogar videti, da bi trpel, posebno svojih častilcev n.

— Aha, torej prihajaš vendar z besedami na dan! — je vzkliznila lepa blondinka ter pričela ozirati se vanj z resnimi očmi. — Katerega nisem mogla videti, da bi trpel? Na dan z imeni.

— Lavardagnac na primer.

— Lavardagnac!

Stopila je en korak, ne da bi obrnila svojih oči od lica Mirambeauja. Da bi ji kedaj očital glede Lavardagnaca, glede ministra, tega si ni nikdar mislila. Ali je ni pustil malo pred časom, ko je dobil red, same z Lavardagnacom s pretvezo, da mora spremiti v gladiše nekoga rojaka, ki se mudi v Parizu?

Zakaj ti je vrgei sedaj to ime v lice?

Ko sta ostala par sekund drug drugemu nasproti kot dva borilca je rekla Klarisa:

— Torej si je Lavardagnac drznil postavljati se s tem?

— Ne, Lavardagnac se nikdar ne postavlja s takimi stvarmi.

— Kako torej?

— Čutil sem to — že par tednov.

— Kako? Torej nenadno pred par tedni?

— Da. Ne domišljam si, da sem bolj bistroumen kot so drugi ljudje. Če sem bil nar lepe, ni sedaj lepo od tebe očitati mi to.

— Dragi mi, sedaj boš takoj zopet slep! — je vzkliznila Klarisa, ki ga je skušala objeti ter mu zagotavljala svojo zvestobo. Ču tila je, da je to očitanje le izgovor, katerega si je izbral, da se loč od nje.

— Koga pa ljubiš sedaj? — je vprašala končno ihtle.

— Pošteno mlado deklico, moja uboga Klarisa, — je odvrnil Mirambeau brez pomisleka.

— Torej se hočeš poročiti? Raditega torej! Reci, da se hočeš poročiti!

— Mi ne pade v glavo, — je rekel Mirambeau. — Vsaj za se daj ne.

— Seveda ne danes ali jutri, — a mogoče v enim mesecu. Človek vendar nima bodočnosti v svoji roki, kaj ne? Ti se znaš igrati z besedami. O mi vedno sem upala, da bom živela vedno s teboj.

Pričela se je jokati. Obenem ga je prišla za roko ter jo pričela poljubljati, — kot poljublja mati svojega otroka v slovo.

Nekako matersko mesto je dejanski vedno zavzemala pri njem. Tri leta je bila starejša od njega in ko ga je spoznala, je izgledal še precej slaboten in okoren. Kako natančno se je spominjala onega časa! Bilo je pri kiparju Desmourelis, pri katerem je bila ona sama model. Nekega dne je prišel v atelje velik, bruneten dečko z nočnim glasom, ki se ni prav nič prilagel slabotnemu telesu. Komaj jo je zadel njegov pogled, ji je že živignil nasproti omi občudujoči izraz iz njegovih oči, katerega si znajo ženske tako dobro razlagati. Takrat ni še imel te mrzlih, temnih oči, ki ne privoščijo nočnega pogleda na poti stoječi rožici. Dva dni pozneje je zopet prišel v atelje. Ko je šla tri dni pozneje sama domov, ga je zapazila v bližini svojih vrat, kako je navidez zrl v neko izlozbeno okno. Na smehnila se je mu je in takoj nato je začela njegov ljubiti, močni glas: — Ah, vi ste gospodična! Osem dni pozneje je klečal velik dečko še pred njenimi nogami in oba sta si prislegla najbolj svete prispege da bosta vedno živela skupaj in tudi umrla. Kako krasna se ji je zdela onega leta pomlad! Kadarkoli se je spomnila Klarisa na to spomlad, ji je postalo gorko krog srea.

Takoj rta se skupaj nastanila. Mirambeau ni bil takrat še nikak velik gospod. Celu njegove premoženje je obstajalo iz 150 fran kov, katere mu je pošiljal oče vsaki mesec. Klarisa pa mu je zagotobila, da s tem denarjem prav lahko udobno živita.

Mirambeau ni bil poseno radovedne narave ter tudi ni poizvedoval po preteklosti svoje prijateljice. Ko je dobil pozneje državno službo, je redno prinašal Klarisi svoj denar ter ji tudi podaril od časa do časa večje svote, katere je sprejela prijateljica s prijazno zahvalo.

Na ta zimski večer je preživela Klarisa, ki se je jokaje sklanjala preko rok Mirambeauja, se enkrat to krasno preteklost in ker je bila mehkočutna ženska, je rekla:

— Če hočeš na vsak način, mi, se bova ločila drug od drugega.

— Bog mi je priča, — se je branil on, — da bi bilo drugače, če bi me ti vedno tako ljubila kot ljubim jaz tebe. . . .

— Ne govori tako, mi! Ti veš da sem te ljubila iz vsega srca da si bil moja edina misel, moje sreča in moje življenje in da boš ostal to tudi še naprej. Dobro pa sem tudi vedela, da me boš prejel ali pozneje pahnil od sebe, kakorito boš našel žensko, ki bo bolj vredna ti, z teboj skozi življenje kot pa sem jaz. Ti si odlični človek, dragi mi ter imaš pravico pozabiti na prijateljico iz starih časov. Jaz sem ne nekdanji model in če pridejo možiki v gotovo starost, potem jim postanejo taki modeli breme. Vse to vem, a te kljub temu ljubim. Moje misli bodo sledile tvoji življenjski poti, ker ne more biti drugače. Veselilo me bo izvedeti, da je postal moj mi mo gočen in upliven človek in s ponosom si bom rekla takrat: — To je moj mi. — kajti jaz sem bila njegova prva ljubezna. Ko je bil star 25 let, bi se mogoče poročil z menoj, če bi bila jaz sebična intriganka. Moja ljubezna od njega pa je preveč resnična, da bi mogli uganjati z njim tako igro. Le na poti bi mu bila pri njegovi karijeri in tako je boljše, da me je zapustil.

On ji je gledil po glavi s svojo roko.

— Ti si otrok, — je mrmral. — Velik otrok. Vse moraš vzeti tako tragično.

— Zate je seveda lahko vzeti stvar drugače. Ali boš danes tu kaj večerjal?

— Ne, danes ne. Zelo sem zaposlen.

— Torej jutri?

— Da, mogoče. Ali ne greš ti jutri na večerjo k svoji sestri?

— Ali želiš, da grem k njej? Dobro, potem pojdem, — je rekla ona pohlevno. — Če hočeš priti sem, potem me preje obvesti, kajti mogoče je, da se ne bom dosti mudila v tem stanovanju. Naše gundece se mi bo zdela malo preveč žalostno in zapuščeno. Ali se še spominjaš, kako sva sama pribijala te draperije? Ti si držal škrblje in jaz sem zabijala.

— Kmalu pa se je zopet ojunčila.

— Sedaj lahko vzameš Mobuk ter greš, kajti vidim, da ti ne ustreja tu. Lahko noč! Hvala Bogu, da vanj nisi bil ranjen. V bodočnosti se ne boš izpostavljal takim nevarnostim, kaj ne? Počuj!

uo ko boš enkrat poročen. To bi preveč žalilo tvojo bodočo ženo. No, ali me ne boš poljubil?

Pritisnil je svoje ustnice na njene oči in te ustnice so se nekoliko tresle, kajti njegovo srce ni bilo še popolnoma zakrknjeno.

— Jutri zvečer bom zopet prišel, — je rekel. — Ne jemlji si tega preveč! Srečo, dobra Klarisa. Glavo pokoni! Na svidenje!

V resnici se je vrnil naslednjega večera o polosmih k njej.

Bila pa je to kaj žalostna večerja. Klarisa ni mogla zavrtiti niti murvice.

Ko se je nekako ob poldesetih odpravljal, je rekel, kažoč na tintnik, ki je stal na mizi:

— Ti pač ne potrebuješ tega? Svoj tintnik sem razbil. Ali imaš kaj proti temu, če ga vzamem?

— Ničesar, dragi mi, — je rekla ona.

Slutila je zakaj noče pustiti tintnika v stanovanju. Na tintniku je namreč stalo ime Mirambeauja in slednji najbrž ni hotel, da bi ostal v tem stanovanju kak predmet, ki bi nosil njegovo ime.

(Dalje prihodnjič.)

Kje nameravajo soditi kajzerja

V Londonu je številno prostorov v katerih bo prejšnji nemški kajzer lahko stopil pred zavezniški tribunal ter se zagovarjal radi svojih zločinov proti civilizaciji. Najti je Bow Street sodišče ter zbornice lordov, v kateri so bili sojeni angleški lordi radi svojih pregreškov proti postavam dežele.

Ta mesta pa najbrž ne bodo prišla v poštev, ko bo stavljen Viljem Hohenzollernski pred zavezniški tribunal. Skoro gotovo se bo vršila obravnava v masivni Westminster dvorani, v kateri je moral nastopiti Karol I., angleški kralj, pred poroto Cromwella, ki ga je obsodila na smrt. Ta dvorana je bila pozorišče obravnave proti voditeljem Jakobitske ustaje v pričetku osemnajstega stoletja.

Dvorana je bila zgrajena leta 1097 ter je služila skozi številna stoletja kot mesto za državne porotne obravnave. Dvorana je del Westminster palače, ki je bila skozi stoletja dom angleških kraljev ter se nahaja v neposredni bližini parlamenta. Zadnjikrat je bila dvorana uporabljena, ko je ležalo truplo kralja Edvarda VII. na mrtvaškem odru. Čete iz kolonij so stražile uhode ter predstavljale različne dele angleškega cesarstva in skozi ta vrata je prišlo v eni sami noči nad milijon ljudi, da počaste zadnjikrat mrtvega kralja.

V slučaju, da bo Viljem obsojen, bo najbrž poslan v Tower v Londonu, ki je bil bivališče številnih kriminalcev vseh družabnih razredov.

Če bo Viljem spravljen v London k obravnavi — in najboljšje avtoritete na polju mednarodnega prava in etike izjavljajo, da bo, — potem ni nobenega bolj primerne prostora v celem cesarstvu kot je Westminster dvorana.

Viljena ne bo mogoče soditi v zbornici lordov, — je rekel nek odlični poznavalec angleških postav in običajev. — Določeno je namreč, da morajo biti sojeni tam le angleški lordi. Prejšnji nemški vladar pa ni angleški "Per", kajti s tem bi Anglija natiho priznavala trditve kajzerja, da je pravi in resnični vladar Anglije, ker je sin najstarejšega otroka prejšnje kraljice Viktorije, dočim je bil kralj Edvard šele drugi otrok kraljice.

Sojen tudi ne more biti v Bow Street. On ni nikak navaden zločinec. Naj so njegovi zločini še taki, treba je upoštevati njegovo prejšnje dostojanstvo. Povprečni Anglež pa kljub vsemu svojemu sovraštvu ne more pozabiti, da je Viljem unuk kraljice Viktorije ter bratranec sedanjega angleškega kralja. Če bo nekdanji nemški kajzer v resnici kedaj preveden v London, ga ne bodo nastanili v navadni ječi, temveč brez dvoma v kaki palači, kjer se bo smel prosto gibati seveda pod strogim nadzorstvom. Vsaj tekem obravnave ga ne bo smatrala Anglija za največjega sovranika človeštva, temveč za nesrečneža, katerega so zavedli drugi.

Grad Amerongen, v katerem je interniran Viljem, je oddaljen le deset milj od nemške meje in vsled tega je tudi vrjetno, da bo srejel ponudbo nemških častnikov, ki so izjavili, da ga hočejo sprejeti s svojimi meči, če bi ga hotel kdo odvesti iz Holandske. To naziranje podpira dejstvo, da je pri ne Henrik Nizozemski, mož kraljice Viktorije, sorodnik in dober prijatelj prejšnjega kajzerja in da bo vsled tega Viljem obveščen o bližajoči se obravnavi proti njemu.

NAŠI ZASTOPNIKI

kateri so pooblaščen pobirati naročnino za dnevnik "Glas Naroda". Naročnina za "Glas Naroda" je: Za celo leto \$4.00; za pol leta \$2.50 za četrt leta \$1.25. Vsak zastopnik isca potrdilo na sveto, katero je prejel in jih rojstvom pripravljamo.

San Francisco, Cal.: Jakob Lovšin

Denver, Colo.: Louis Andolšek in Frank Škrabec.

Pueblo, Colo.: Peter Cullig, John Germ, Frank Janesch in A. Kochevar

Salida, Colo. in okolica: Louis Costello.

Sumner, Colo.: Math. Kernely.

Indianapolis, Ind.: Alois Erdman.

Clinton, Ind.: Lambert Bolskar.

Chicago, Ill.: Jos. Bošič, Jos. Bilak in Bevič in John Zaletel.

Joliet, Ill.: Frank Dambich, Frank Laurich in John Zaletel.

Massachusetts, Ill.: Fr. Augustin.

La Salle, Ill.: Matija Komp.

Livingston, Ill.: Mich. Citrar.

North Chicago, Ill. in okolica: Ant. Kobal in Math. Ogrin.

So. Chicago, Ill.: Frank Černa.

Springfield, Ill.: Matija Barbarič.

Waukegan, Ill.: Frank Petkovič.

Franklin, Kans. in okolica: Frank Leskovic.

Frederick, Kans.: Rok Firm.

Rings, Kans.: Mike Peucil.

Kittimiller, Md. in okolica: Frank Vodopivec.

Calmont, Mich. in okolica: M. J. Kobe in Pavel Šhalt.

Detroit, Mich.: Paul Bartel.

Aurora, Minn.: L. Peruček.

Chisholm, Minn.: Frank Govša, Juh Petrich.

Ely, Minn. in okolica: Frank Gouha.

Joe. J. Fuschel in Anton Poljanec.

Evelok, Minn.: Louis Govša in Jurij Kovač.

Gilbert, Minn. in okolica: L. Venci.

Hibbing, Minn.: Ivan Poša.

Virginia, Minn.: Frank Horvatič.

St. Louis, Mo.: Miko Grabrian.

Grand Falls, Mont.: Math. Urth.

Klein, Mont.: Gregor Kobec.

Gowanda, N. Y.: Karl Storaša.

Lafayette, N. Y.: Frank Masto.

Barabara, N. Y. in okolica: Frank Poljanec.

Colliwood, Pa.: Math. Šlopak.

Cleveland, Pa.: Frank Sakner, Čena.

Karliger, Frank Mch in John Bova.

Lewisa, Pa. in okolica: Louis Balazs.

Franklin, Pa. in okolica: M. Gouha.

Niles, O.: Frank Kogovšek.

Youngstown, O.: Anton Kikelj.

Oregon City, Ore.: M. Justin.

Allegheny, Pa.: M. Klarich.

Ambridge, Pa.: Frank Jakša.

Beasmer, Pa.: Louis Hribar.

Broughton, Pa. in okolica: Anton Ipavec.

Burdine, Pa. in okolica: John Demšar.

Coneaugh, Pa.: Ivan Fajk, Vio Rovanič.

Claridge, Pa.: Anton Jerina in Ant. Kozoglov.

Dunlo, Pa.: Joe Oshaben.

Export, Pa.: Louis Supančič.

Forest City, Pa.: Mat. Kamin in Fr. Leben.

Furell, Pa.: Ant. Valentincič.

Greensburg, Pa. in okolica: Frank Novak.

Huntsville, Pa. in okolica: Frank Jordan.

Imperial, Pa.: Val. Paterneš, br. 172.

Johnstown, Pa.: Frank Grabanja in John Polanc.

Luzerne, Pa. in okolica: Anton Ocelnik.

Manor, Pa. in okolica: Fr. Demšar.

Meers Run, Pa.: Frank Maček in Fr. Podmilšek.

Pittsburgh, Pa. in okolica: U. E. Jakobich, Z. Jakša, Klarich Mat in I. Magister.

Raphton, Pa. in okolica: Martin Korocheta.

Reading, Pa. in okolica: J. Pender.

South Bethlehem, Pa.: Jernej Ko privič.

Southview, Pa.: Fr. Stainer.

Stockton, Pa.: Anton Hren.

Turtle Creek, Pa. in okolica: Frank Schifrer.

West Newton, Pa.: Josip Jovan.

Willack, Pa.: J. Paterneš.

Murray, Utah in okolica: J. Kastelj.

Black Diamond, Wash.: G. J. Po rema.

Cohetan, W. Va.: Fr. Koclan.

Davis, W. Va. in okolica: John Broščič.

Thomas, W. Va. in okolica: A. Korovčan.

Milwaukee, Wis.: Andrew Fun, Jo sip Tratk in Aug. Collander.

Sheboygan, Wis.: John Stampel in E. Svetlič.

W. Aho, Wis.: Frank Štef.

Rock Springs, Wyo.: Louis Tovaš in A. Jovan.

KAJ BO S PREJŠNJIH KAJZERJEM?

London, Anglija, 7. julija. — Andrew Bonar Law, vladni speaker, je rekel danes v poslanski zbornici naslednje:

— Zavezniki se dosedaj še niso oficijelno obrnili na nizozemsko vlado glede izročanja bivšega nemškega kajzerja, dočim so bili potrebni sodnijski koraki storjeni v tem oziru.

NAZANALO IN ZAHVALA.

Tužnim srecem naznanjam prijateljcem, znanem iz sorodnikom, da mi je nemila smrt pobrala mojega moža oz. očeta

JOZEFA MURNA.

Pro hudi trimesčni boleznii je v Gospodu zaspel dne 28. maja; pokopani je bil dne 31. maja na pokopališču sv. Barbare v Claridge, Pa.

Tem potom se najlepše zahvaljujem društvom Rdeči Orel, Filozofski in Mater Božje štev. 378 NHZ. za krasne vence in veliko udeležbo pri sprejedu; nadalje se zahvaljujem omenjenim društvom za postrežbo v njegovi bolnici in pomoč v njegovih težkih mukah; zahvaljujem se za redno izplačanje podpore in smrtine; zahvaljujem se vsem bratom in vsem ostalim, ki so pokojnega obiskovali in tolažili v njegovih težkih mukah. Posebno se pa zahvaljujem Mr. Matelko in družini Oklešen ter mojim sosedom Kerpel za njihov trud in pozornost. Še enkrat izrekam lepč hvalo vsem.

Kanjki je bil star 35 let, doma iz Gotne vasi pri Novem mestu na Dolenjskem. Naj ostane vsem v dolgem spominu. Počivaj v miru, nezpozabljeni soprog in oče, in lahka naj ti bo ameriška gruda!

Zalujoci ostali: Marija Murn, soproga, Mihaela, hčrka Jožef, sin. Claridge, Pa., 4. julija 1919.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

NAPRODAJ KROJAČNICA na najboljšem prostoru v Coneaugh, Pa., nasproti First National Bank. Orojje najboljše vrste, železa na plin in elektriko, nov stroj, pisalna miza in sploh vse, kar spada k temu obrtu. Prodam radi tega, ker moram posvetiti ves svoj čas za drugo obrt. Poizvedite izveste pri lastniku: Vidoslav Kovanšek, 347 Greeve St., Coneaugh, Pa.

Pojasnilo mojim odjemalcem. — Jaz bom ostal na svojem mestu tako dolgo, da vsak dobil kar je od mene naročil. (9-12-17)

POZOR ROJAKI!

Najuspešnejše mazilo na Slovence las kakor tudi na moške brke in brado. Od tega mazila strastejo v oči tednih krasni gosti in dolgi lasje kakor tudi moški krasni brki in brada in ne bodo odpadali iz ovala. Revmatizem, kostobol, hostobol ali trganje v rokah, nogah in v križu, v osem dneh popolnoma odpravim, ne ne, opekline, bula, tura, kraste in griste, potne noge, kurja oca, cambline v par dnevih popolnoma odstranim. Kdor bi moje zdravilo brez uspeha rabil, mu jamčim za \$5.00. Pila to takoj po cenik, ki ga takoj pošljem sastonj.

Krasni Kolesar za leto 1919 vabim na santonj, poljiti 3 cente za polno rino.

JACOB WAHČIČ 6702 Bonna Ave. NE, Cleveland, O

EN MILJON ZASTONJ Tridnevno zdravljenje z LAXCARIN

Onim, ki trpe valed zaprtja, neprebrave kislega želodca, dispepsije, ledičnih ali jetrnih boleznii, Laxcarin je dragoceno zdravilo. Oni, ki imajo težave, izgubo živahnosti, moč in energijo, glavobol, nestojno kri, spolno oslabele, potanje vied oslabele, Poljiti 15 centov v znanstvih za poljiti poljiti zdravilo. LAXAL MEDICINES CO. Laxal Bldg. No. 7, 65-66 Ave. E., Pittsburgh, Pa.

Kje se nahaja moj sin MARTIN BANIČ? Doma je iz vasi Verh pri Davšah, fara Stopice pri Novem mestu. Pred 6 meseci se je nahajal v Johnstownu, Pa. Ako kateri rojakov ve za njegov naslov, prosim, naj mi naznani, za kar bom zelo hvaležen, ali naj se sam javi svojemu očetu, ker nameravam v nekaj tednih odpotovati v staro domovino in pred odhodom mu želim še nekaj pisati. — Martin Banič, 741 Holmes Ave., Indianapolis, Ind. (8-10-17)

Kje je JOŽEF BRADAČ? Doma je iz Podhoste, Loška vas pri Topliceah na Dolenjskem. Izvedel sem, da se nahaja v Barber-tonu, Ohio. Ker mi pa ni znan njegov naslov, prosim cenjene rojake, da ga mi naznajo, ali naj se sam oglasi. John Kramar, 1401 E. 47. St., Cleveland, Ohio. (9-11-17)

Rada bi izvedela za ANTONA ROŽANČ, podomače Znidarjev, Zvarej na Primorskem. Če kdo ve za njegov naslov, naj mi ga naznani, za kar bom zelo hvaležna, ali pa če sam čita, naj se mi oglasi, imam za njega pisno iz stare domovine, pa bi mu ga rada poslala. — Mary Frank, 2921 E. 33. St., Cleveland, Ohio. (9-11-17)

PISMA IZ STARE DOMOVINE.

Zopet smo prejeli nekatera pisma iz stare domovine, ki jih radi pomanjkljivih naslovov ne moremo dostaviti. Zato prosimo, da se o glasijo sledeči: FELIKS SERUČNIK, ki mu piše sestra Marija iz Zagorja ob Savi; JERA BALIŠ, kateri piše nečak Pepe Oselj iz Jesenice; ALOJZIJ MODERČ, ki mu piše Janez Modere iz Golice, ter EMANUEL MAZZA, ki ima pismo iz Ragusa, prov. Siracusa, Italija. Omenjeni naj se takoj oglašijo pri upravnistvu Glas Naroda, da jim dostavimo njihova pisma. (5-10-17)

OPOMIN.

Opozarjam vse tiste, ki mi dolgujejo na hranji, da v teku enega meseca plačajo. Ako tega ne storijo, jih bom s polnim imenom poslal. — Anthony Ličan, Box 576, Kane, Pa. (8-9-17)

DOBREGA KOVAČA

želim dobiti, ker sedanjii namerava odpotovati v staro domovino. Obenem pa želim seznaniti za naslov JOHNA KLEMENCA, ki dela nekje pri Cise Prop. Co. Jaz bi rad, da on prevzame to mesto. Toraj naj se oglasi, ali pa kdo drugi. — Frank Lonehar, Box 728, Camp 50, Richwood, W. Va. (8-9-17)